

Ympäristöohjelman 2023-2025 toimenpiteiden toteutus

Raision ympäristöohjelmassa 2023-2025 on ollut 57 toimenpidettä. Toimenpiteitä on toteutettu yhteensä 127 tavalla: 40 toteutusta vuonna 2023, 35 toteutusta vuonna 2024 ja 52 toteutusta vuonna 2025.

Toteutuneet toimenpiteet 2025

Toimenpide	Tehtävän kuvaus	Status	Päävastuutaho
Liikenne			
1. Kaupunkiorganisaatio on aktiivisesti mukana kehittämässä seudullista julkista liikennettä yhteistyössä alueen kuntien kanssa. Julkinen liikenne kehittyy vähäpäästöisemmäksi ja eri vaihtoehdot verkon katvealueiden saavutettavuuden parantamiseksi selvitetään. Julkiseen liikenteeseen luetaan Fölibussien lisäksi mm. föllarit, kutsutaksi ja junaliikenne.	Föli-alueella tehtiin yhteensä 26,6 miljoonaa bussimatkaa vuonna 2024.Tammi-marraskuun matkamäärä oli 24,3 miljoonaa mikä on 4 % enemmän verrattuna vuoteen 2023, ja 1 % enemmän verrattuna vuoteen 2019. Koko vuoden matkamäärä noussut vuodesta 2023 5%.Matkamäärien nousua voivat selittää alueen asukasluvun kasvu sekä lähimaksun käyttöönotto, joka helpottaa yksittäisten matkojen maksamista. Myös Fölin markkinointiin on panostettu ja Raisiolla on meneillään Föli-kampanja Raisio tiedottaa -lehdessä.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut

3. Polkupyörien pysäköintimahdollisuuksia ja kävelyn ja pyöräilyn viitoitusta kehitetään.	Raisio toteutti Harrastuspaikkojen ja koulujen pyöräpysäköinnin parantaminen -hankkeen vuosina 2024-2025. Hankkeessa hankittiin runkolukituksen mahdollistavia pyöräpysäköintipaikkoja sellaisten koulujen ja harrastuspaikkojen yhteyteen, joissa pyöräpysäköintiä ei joko aiemmin ollut laisinkaan, tai telineitä oli liian vähän eivätkä ne mahdollistaneet runkolukitusta. Hankkeelle saatiin 20 544,49 € Liikenne- ja viestintäministeriö Traficommin investointiavustusta, joka kattoi 50 % hankkeen kokonaiskustannuksista. Hankkeessa toteutetut pyöräpysäköintipaikat: Kerttulan koulu: 156 paikkaa Tahvion koulu: 36 paikkaa Ihalan kenttä: 48 paikkaa Kaanaan kenttä: 24 paikkaa Pasalan kenttä: 24 paikkaa.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
4. Kaupungin ajoneuvokantaa uudistettaessa ja kuljetuspalveluiden hankinnoissa huomioidaan puhtaiden ajoneuvojen lain (740/2021) vaatimukset ajoneuvojen vähäpäästöisyydestä ja energiatehokkuudesta.	Raision kaupunki hyödyntää kuljetuspalveluja ruokakuljetuksissa yksiköiden välillä. Ruokapalvelujen käyttämien kuljetuspalvelujen toteuttamisessa käytettävien ajoneuvojen tulee täyttää vähintään Euro6-päästöluokan vaatimukset.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
7. Kaupungin henkilöstölle tarjotaan mahdollisuus työsuhdepyörään ja työsuhdematkalippuun.	Kaupungin henkilöstöllä on mahdollisuus hyödyntää e-passi -etua Fölin matkalippujen ostoon. Kaupunki tarjoaa e-passi -etua henkilöstölle 100€ vuodessa.	Valmis	Henkilöstöpalvelut
	Kaupungin yksiköillä on käytössään yhteisiä Föli-kortteja, joita työntekijät voivat lainata työpäivän aikana tehtävien työtehtäviin liittyvien matkojen tekemiseen.	Valmis	Henkilöstöpalvelut
	Kaupungin henkilöstöllä on ollut mahdollisuus työsuhdepolkupyörään. Etu on lakkautettu 1.11.2025 työsuhdepolkupyöredun veroedun poistuttua.	Valmis	Henkilöstöpalvelut

10. Viestitään kestävän liikkumisen eduista käytännön esimerkein. Osallistutaan ja järjestetään kestävään liikkumiseen liittyviä tapahtumia ja tempauksia.	Raisiolaisille urheiluseuratoimijoille toteutettiin yhteistyössä Valonian ja Naantalin kaupungin kanssa harrastusmatka-kampanja, jotta matkat harrastuksiin toteutettaisiin lihasvoimin.	Kesken	Kestävä Raisio - työryhmä
	Pyöräilyviikolla 2025 juhlittiin Varppeenkadun kevyenliikenteenväylän perusparannuksen valmistumista keskiviikkona 7.5. Kaupunginjohtaja Eero Vainio vihki kadun käyttöön pyöräilemällä nauhan läpi, ja asukkailla oli mahdollisuus kokeilla Kaakaun taakkapyörää ja huollattaa polkupyörä Fillaritallin pyörähuoltopisteellä. Lisäksi tapahtumassa jaettiin pinnakuoriheijastimia ja lapset taiteilivat katuun katuliiduilla. Kiitos kaikille järjestäjille ja osallistuneille onnistuneesta tapahtumasta!	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
	Maankäyttö- ja asumispalvelujen kartoittajille järjestään vuoden 2025 aikana taloudellisen ajon koulutus. Koulutuksessa huomioidaan eri tyyppiset kaupungin käytössä olevat ajoneuvot ja liikenneympäristö, jossa matkat ajetaan.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
	Vuoden 2025 aikana kaupunki viesti kestävästä liikkumisesta Raisio tiedottaa -lehdessä. Lehdestä varattiin näkyvä mainospinta, eli takakansi, kestävän liikkumisen viestintään. Takakansiin tuotettiin mainokset yhteistyössä Fölin kanssa. Vuoden aikana teema näkyi myös kaupungin verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

Energia

13. Kaupunki seuraa järjestelmällisesti omaa energiankulutustaan ja tunnistaa ja toteuttaa potentiaalisimmat energiatehokkuustoimet.	Raision kaupungin tilapalvelut käyttää huoltokirjaa kiinteistöjen energiankulutusten seurantaan. Huoltokirjaa kehitetään jatkuvasti ja viimeisimpänä toimenpiteenä 2023 otettiin käyttöön kiinteistöjen ominaiskulutustietojen seuranta.	Valmis	Tilapalvelut
--	--	--------	--------------

14. Kiinteistöjen peruskorjauksien yhteydessä parannetaan kiinteistöjen energiatehokkuutta ja selvitetään uusiutuvan energian mahdollisuudet kohteessa.	Raision kaupunki toteuttaa kaupungintalolla vesikalusteiden uusimisia joilla saadaan pienennettyä kiinteistön vedenkulutusta.	Kesken	Tilapalvelut
---	---	--------	--------------

Raision kaupunki toteuttaa omistamissaan sähkölämmitteisissä kiinteistöissä ilmalämpöpumppujen asennuksia jotka vähentävät suoran sähkölämmityksen tarvetta.	Kesken	Tilapalvelut
--	--------	--------------

20. Uusissa kiinteistöissä osa energiasta tuotetaan uusiutuvalla energian (esim. maalämpö, lämpöpumppu ja aurinkosähkö).	Tiedonpuiston yhtenäiskoulun energiantuotanto toteutetaan hybridijärjestelmänä joka koostuu aurinkosähköstä, maalämmöstä, maakylmästä sekä kaukolämmöstä.	Valmis	Tilapalvelut
--	---	--------	--------------

Ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen

24. Kehitetään yhteistyötä yritysten kanssa, kaupunki toimii yritysten tukena ilmastotyössä.	Raisio on solminut Kiillon kanssa Raisionlahden hoitotoimia koskevan yhteistyösopimuksen. Kiilto tukee alueella tehtävää ruovikon niittoa ja jyrshintää seuraavien kolmen vuoden ajan (2026 - 2028) kattamalla 80 % työn kustannuksista. Yhteistyösopimus on syntynyt osana Valonian Varsinaissuomalaiset yritykset luonnon monimuotoisuuden tukijoina -hanketta. Yhteistyö on osa Kiillon ympäristölupauksen toteuttamista.	Valmis	Yritysasiamies
--	--	--------	----------------

28. Vahvistetaan tiedolla johtamista lisäämällä tietoa kaupungin ja alueen toimijoiden suorista ja epäsuorista kasvihuonekaasupäästöistä.

Raision ilmasto- ja ympäristötyön toteutumisesta raportoitiin ensimmäisen kerran kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle keväällä 2025. Raportti perustuu Raision Ympäristövahdissa raportoituihin Ympäristöohjelman mukaisiin toimenpiteisiin ja Suomen Ympäristökeskuksen (SYKE) tuottamaan päästölaskentaan. Tutustu Raision ilmasto- ja ympäristötyön vuosiraporttiin Dynasty tietopalvelussa

Valmis

Kestävä Raisio -
työryhmä

Liikuntapaikkahenkilöstölle toteutettiin vuonna 2025 koulutusta yhteistyössä Syklin kanssa ympäristöjohtamisesta liikuntapaikkojen hoidossa.

Valmis

Kestävä Raisio -
työryhmä

Raisio on päättänyt vastata Turun kaupungin luonnon monimuotoisuushaasteeseen lisäämällä luonnon monimuotoisuutta tukevia toimenpiteitä kaupungin Ympäristöohjelmaan. Työn toteuttamiseksi Raisio on perustanut kaupungin ja Valonian asiantuntijoista koostuvan lumo-työryhmän. Työryhmä tutustuu mm. Skanssin biodiversiteettipuistoon, muiden kaupunkien lumo-ohjelmiin ja kerää asukkailta tietoa tärkeinä pidetyistä toimenpiteistä ja luonnon monimuotoisuudelle tärkeistä paikoista kyselyn avulla.

Valmis

Kestävä Raisio -
työryhmä

29. Asukkaille ja muille sidosryhmille järjestetään kestävyysaiheisia tilaisuuksia ja viestintää.	Raision kirjastossa on otettu vuoden 2025 aikana käyttöön kestävän kehityksen tiekartta. Tiekartta perustuu Lounais-Suomen kirjastojen kokoamiin kestävän kehityksen tiekartan painopisteisiin, joita ovat: Kirjasto tukee monilukutaitoa ja ohjaa oikean tiedon äärelle. Kirjastot tunnistetaan helposti lähestyttävänä tahona, joka opastaa oikean tiedon äärelle sekä neuvoo ja tukee lähdekriittisyydessä ja media- ja monilukutaidossa. Kirjasto toimii kestävyiden ja kiertotalouden esimerkkinä. Kirjastotoiminta tuottaa monenlaista positiivista kädenjälkeä ja toimii kiertotalouden esimerkkinä. Kiertotalouden merkitys tulee tulevaisuudessa vahvistumaan. Kirjasto on merkittävä kulttuurisen kestävyiden tekijä. Kirjaston keskeinen tehtävä on kulttuurin, sivistyksen, kirjallisuuden ja lukutaidon vaaliminen. Kirjastossa on tilaa rauhoittua. Kirjasto toimii rauhoittumisen ja keskittymisen paikkana. Kirjastosta saa tukea näiden taitojen opetteluun ja aivohyvinvoinnin edistämiseen. Kirjasto on yhdenvertaisuuden turvasatama - nyt ja tulevaisuudessa. Kuka vain voi tulla kirjastoon milloin vain ja löytää kirjastosta itselleen sopivaa sisältöä. Näistä Raisio on valinnut omiksi tavoitteikseen: 1. Kirjasto tukee monilukutaitoa ja ohjaa oikean tiedon äärelle. TOIMENPITEET Raision kirjastossa: Aikuisille suunnattuja monilukutaitoa tukevia tapahtumia Demokratian edistämistä tukevia tapahtumia (esim. keskustelutilaisuudet, tapaa viranhaltija yms.) Luonto lainassa - viikko näkyväksi kirjastossa 2. Kirjasto on merkittävä kulttuurisen kestävyiden tekijä. TOIMENPITEET Raision kirjastossa: Monikielinen kokoelma E-aineistojen nostaminen Pitkäjänteinen viestintä kirjaston palveluista 3. Kirjastossa on tilaa rauhoittua. Hidastamista	Kesken	Kestävä Raisio - työryhmä
---	---	--------	---------------------------

31. Tuodaan kiertotalous osaksi kaupungin ilmastotyötä ja ohjataan henkilöstöä ja asukkaita ympäristöohjelman mukaiseen elämään mm. toteuttamalla Tulevaisuuden kestävä Raisio – hanketta.	Kansallisen Siivouspäivän lopetettua toimintansa Raisio järjesti keväällä 2025 itsenäisen kiertotaloustapahtuman nimellä Raision kevätkirppis. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä Lounais-Suomen Jätehuollon ja Tasalan kamarin kanssa. Torilla oli kirppiksen ajan ilmaiset myyntipaikat yksityishenkilöille, jotka myivät omia käytöstä poistamiaan tavaroita, Tasalan kamarilla oli vaihtopiste, jossa tavara vaihtoi omistajaa ilmaiseksi ja lisäksi paikalla oli Lounais-Suomen Jätehuollon Pop Up-lajittelupiste.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
32. Kartoitetaan ja kehitetään kiertotalouden olosuhteita yhteistyössä alueen sidosryhmien kanssa.	Raisio on selvittänyt mahdollisuuksia kiertotalouskeskuksen avaamiseen yhteistyössä Myllyn, Lounais-Suomen jätehuollon ja Turun Ekotorin kanssa. Yhteistyön tuloksena Myllyyn avattiin 1.12.2025 Ekotorin toimipiste. Raision kaupunki tukee liikkeen toimintaa kahden ensimmäisen toimintavuoden ajan. Liike on Turun Ekotorin ensimmäinen kauppakeskuksessa toimiva toimipiste ja se työllistää 6-8 henkilöä. Myllyn Ekotorilla on myynnissä vaatteita ja kodin pientavaraa, kuten astioita, kirjoja ja pienielektroniikkaa. Myymälä myös vastaanottaa pieniä määriä hyväkuntoisia ja puhdistettuja tavaroita. Lisäksi keskiviikkoisin klo 15–18 Myllyn länsipäädyn parkkipaikalla päivystää Turun Ekotorin keräysauto, johon voi tuoda myös isompia tavaroita kuten huonekaluja ja polkupyöriä.	Valmis	Yritysasiamies

Maankäyttö ja rakentaminen

35. Kaavoituksessa huomioidaan kaupungin viherkäytävät ja turvataan luonnon monimuotoisuutta.	Raision kaupunki on päättänyt (KH 16.12.2024 § 442) hakea Varsinais-Suomen ELY-keskukselta luonnonsuojelulain 24 §:n mukaista päätöstä luonnonsuojelualueen perustamiseksi Kuloistenmetsän alueelle. Alueelle on myös vireillä asemakaavan laatiminen, ja asemakaavamääräyksissä huomioidaan alueen suojelutavoitteet. Kaavaluonnos oli nähtävillä alkuvuodesta 2025. Kaavan arvioitu voimaantulo on loppuvuodesta 2025.	Kesken	Maankäyttö- ja asumispalvelut
36. Alueiden suunnittelussa huomioidaan julkisen liikenteen verkosto, raideliikenteen toteuttamismahdollisuudet ja panostetaan kevyen liikenteen olosuhteisiin.	Tikanmaan kaupunginosaan kaavoitetaan Hakinpellon asuinalue, joka täydentää kaupunkirakennetta. Alue sijoittuu Raisiontien varren joukkoliikenneakselille.	Kesken	Maankäyttö- ja asumispalvelut
38. Kaupungin uudisrakentamisessa kuten koulujen ja päiväkotien suunnittelussa panostetaan energiatehokkuuteen, uusiutuvan energian käyttöön, rakennusmateriaalien kestävyys ja kierrätettävyyteen sekä ulkoalueiden viihtyisyyteen ja taataan mahdollisuus luonnonmukaisiin lähivirkistysalueisiin.	Uudisrakentamisen työmaalla syntyvän jätteen hyötykäyttöaste vähintään 95 % ja materiaalien kierrätysaste vähintään 60 %. Tavoitteiden toteutumista seurataan työmailla jätehuoltoyhtiön jäteraportoinnin avulla.	Valmis	Tilapalvelut

	Tiedonpuiston koululle ja Kuloistenniityn päiväkodille tavoitellaan RT-ympäristöluokituksen tasoa 4 (Tiedonpuisto) ja 5 (Kuloistenniitty). Sertifikaatin asteikko on 1-5.RT-ympäristöluokituksen suomalainen rakennusten ympäristöluokitusjärjestelmä, jonka tavoitteena on edistää kestävää rakentamista ja parantaa rakennusten ympäristötehokkuutta. Se tarjoaa systemaattisen tavan arvioida ja vertailla rakennusten ympäristövaikutuksia koko niiden elinkaaren ajan.RT-ympäristöluokituksen keskeiset osa-alueet: Energiatehokkuus– rakennuksen energiankulutus ja uusiutuvan energian hyödyntäminen. Materiaalit ja resurssitehokkuus– vähäpäästöiset, kierrätettävät ja kestävästi tuotetut materiaalit. Sisäympäristön laatu– ilmanlaatu, valaistus, akustiikka ja lämpöolosuhteet. Vedenkäyttö– vedenkulutuksen optimointi ja hulevesien hallinta. Rakennuksen elinkaaren hallinta– ympäristövaikutukset suunnittelusta käyttöön ja purkamiseen. RT-ympäristöluokitus soveltuu sekä uudisrakennuksiin että peruskorjaushankkeisiin ja on kehitetty suomalaisia olosuhteita varten.	Valmis	Tilapalvelut
39. Kaavoituksella ja/tai tontinluovutusehdoilla ohjataan mm. rakennuksen käyttöikä, käytettäviä materiaaleja, niiden kierrätystä ja rakennusten purkua.	Raisioon laadittu ohje työmaa-aikaisten valumavesien hallintaan.	Valmis	Maankäyttö- ja asumispalvelut

40. Kaavoituksen yhteydessä arvioidaan maankäytön muutosten aiheuttamia ilmastovaikutuksia.

Kaupunki on ottanut käyttöön kaavoituksessa ilmastovaikutusten arvioinnin työkalun vuoden 2025 alusta. Työkalulla arvioidaan asemakaavojen ilmastovaikutuksia, hiilijalanjäljen (negatiiviset vaikutukset) ja -kädenjäljen (positiiviset vaikutukset) muodostumista eri osa-alueista. Työkalun osa-alueet huomioivat kaavoitetun alueen vaatimat esirakennustyöt (kadut ja kunnallistekniikan rakentaminen sekä kiinteistöjen maanrakentaminen ennen talonrakennusvaihetta), maaperän ja kasvillisuuden hiilivarastojen muodostuminen ja vähentyminen, rakennukset ja niiden pihojen vaikutukset, sekä kaavoituksen muodostaman liikenteen ja energian käytön vaikutukset. Arviot tehdään koko elinkaaren päästöistä materiaalien tuotannosta aina kierrätykseen saakka. Työkalu arvioi muutoksen suhteessa nykytilaan, eli esimerkiksi mahdolliset rakennuspaikalla olevat purettavat rakennukset, tai rakentamisen alta katoavan kasvillisuuden ilmastovaikutukset ovat myös mukana arviossa. Arviointityökalu mahdollistaa eri vaihtoehtojen päästövaikutusten vertailun.

Valmis

Maankäyttö- ja
asumispalvelut

41. Rakentamisessa tehostetaan materiaalien kuten maamassojen käyttöä ja huomioidaan riittävät viheralueet mm. hulevesien hallintaan.	Tyhjillään olevia ja purkuun päätyviä kiinteistöjä on kartoitettu, ja niistä on tunnistettu uudelleenkäyttöön soveltuvia rakennusosia, tilaelementtejä, laitteita ja materiaaleja. Kahdesta purkuun tulevasta kiinteistöstä pelastettiin kaksi autotallia, jotka siirrettiin kaupungin omistamalle kiinteistölle ja otettiin välittömästi käyttöön. Autotalleihin varastoitiin ylijäämä rakennustarvikkeita hiljattain valmistuneesta koulukohteesta. Toimenpiteellä vältettiin käyttökelpoisten rakennusosien ja materiaalien päätyminen jätteeksi, vähennettiin uuden varastotilan tarvetta ja edistettiin rakennusmateriaalien uudelleenkäyttöä kaupungin kohteissa.	Valmis	Tilapalvelut
	Raision kaupungille luovutettiin historiallisesti arvokas aitta, joka on peräisin Ihalan kylässä sijaitsevalta tilalta. Aitta todettiin siirrettäväksi ja säilyttämisen arvoiseksi. Aitta siirrettiin kokonaisena Krookilan kotiseutukeskukseen, jossa se sijoitettiin historiallisesti ja ympäristöllisesti sopivaan kokonaisuuteen. Siirron ympäristövaikutuksia arvioitiin ja pyrittiin minimoimaan muun muassa valitsemalla siirtoon ja sijoitukseen mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavat ratkaisut sekä hyödyntämällä olemassa olevia perustuksia ja alkuperäisiä materiaaleja. Siirron avulla rakennus säilytettiin osana paikallista kulttuuriympäristöä ja sille mahdollistettiin uusi käyttö. Aittaa kunnostetaan parhaillaan. Toimenpide edistää rakennetun kulttuuriperinnön säilyttämistä, rakennusten uudelleenkäyttöä ja kiertotaloutta sekä ehkäisee käyttökelpoisten rakennusten purkamista ja materiaalihukkaa.	Valmis	Tilapalvelut

Vastuullinen kulutus

42. Raisio toimii aktiivisesti yhteistyössä kuntien omistaman jätehuoltoyhtiön ja alueen muiden sidosryhmien kanssa kehittäen alueen jäte- ja kierrätyspalveluita.	Raisio on sitoutunut Lounais-Suomen jätehuolto-ohjelman 2023-2028 toteuttamiseen. Ohjelma kantaa nimeä "Kohti kiertotaloutta". Jätehuolto-ohjelman toimenpiteiden toteutumisen tilanteesta raportoidaan Lounais-Suomen jätehuoltolautakunnalle vuosittain.	Valmis	Ympäristöpalvelut
43. Selvitetään ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät hankinnat ja huolehditaan, että ekologisuus on mukana hankinnan määrittelyssä, vähimmäisvaatimuksissa ja laatukriteereissä.	Raision kaupunki on mukana Turun kaupungin kilpailuttamassa kalusteiden seutuhankinnassa, jonka yhtenä osa-alueena on kierrätyskalusteet. Varsinainen kolmivuotinen sopimuskausi viiden toimittajan kanssa on tällä hetkellä 1.4.2025-31.3.2028 (+kaksi optiovuotta). Kierrätyskalusteiden hyödyntämisen mahdollisuuksien tarkastelua tehdään hankintakohtaisesti.	Valmis	Hankintatyöryhmä
	Raision uuden Tiedonpuiston koulun kalustamisessa hyödynnetään Vaisaaren koulun huoltokorjattuja kalusteita. Uusiin tiloihin siirtyviin kalusteisiin vaihdetaan uudet puu- tai laminaattiosat, jolloin kalusteen ilme päivittyy lähes uutta vastaavaksi. Huoltokorjaus suoritetaan paikan päällä Vaisaaren koulun tiloissa, jolloin kalusteiden kuljetuksesta aiheutuu mahdollisimman vähän päästöjä, kun kuljetus tarvitaan vai uusille ja käytöstä poistuville puuosille. Tiedonpuiston koulun tiloihin siirtyy Vaisaaresta: 771 oppilastuolia, 360 oppilaspöytää, 204 ruokalan tuolia ja 34 ruokalan pöytää. Koska suurin osa kalusteiden valmistamisen päästöistä syntyy metallirungon valmistamisesta, on huoltokorjatun kalusteen hiilijalanjälki 78 % pienempi kuin täysin uuden vastaavan kalusteen. Lisäksi kalusteiden huoltokorjaus on huomattavasti edullisempaa, kuin uusien ostaminen, ja kalusteiden runkojen uudelleenkäytön ansiosta säästyy 112 142 € verrattuna uusien vastaavien kalusteiden ostoon.	Valmis	Hankintatyöryhmä

44. Kaupunki edistää toimivia ja helposti saavutettavia kierrätysmahdollisuuksia.	Yhteistyössä siivouspalveluiden kanssa kartoitettu kierrätysastiat uintikeskus Ulpukkaan ja nuortenkeskus Noppaan. Liikunta- ja nuorisopalvelut vastaavat jätteastioiden hankinnasta ja hankinta on annettu toimeksi keskusvarastolle.	Valmis	Tilapalvelut
	Raision kaupunki hyödyntää Hanselin puitesopimusjärjestelyä monitoimilaitteiden toimituksesta ja huollosta. Sopimukseen sisältyy laitteissa käytettävien mustekasettien kierrätyspalvelu. Laitteet uusitaan vaiheittain vanhojen laitteiden poistuman kautta, ja uuden laitteen saapuessa jokaiseen yksikköön toimitetaan myös lajitteluastia käytettyjä mustekasetteja varten. Palvelu on otettu käyttöön syksystä 2024 alkaen.	Valmis	Tilapalvelut
45. Kaupunki lisää tavaroiden ja muiden resurssien lainausmahdollisuuksia ja edistää jakamistaloutta tehostamalla olemassa olevien resurssien käyttöä.	Vaisaaren koulun purkuun valmistautuminen vuonna 2026 on aloitettu kartoittamalla ja ottamalla talteen rakennuksesta käyttökelpoista talotekniikkaa, kalusteita ja laitteita uusiokäyttöä ja kierrätystä varten. Talteen otetaan mm. ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien laitteita, sähkö- ja automaatiokomponentteja, valaisimia, pumppuja, keittiölaitteita, viestintä- ja turvallisuusjärjestelmien osia sekä kalusteita. Osa laitteista siirretään uusiokäyttöön kaupungin muihin kohteisiin. Käyttöön soveltumattomat, mutta edelleen toimintakuntoiset laitteet toimitetaan yritykselle, joka huoltaa ne ja myy edelleen uusiokäyttöön.Toiminnalla vähennetään purkujätteen määrää, säästetään luonnonvaroja ja edistetään kiertotaloutta kaupungin hankinnoissa ja kiinteistöjen elinkaaren hallinnassa.	Kesken	Toimialajohtajat

	Vaisaaren koulun kotitalousluokkien keittiökalusteet siirrettiin Raision kauppakoulun tiloihin. Keittiökalusteiden uusiokäytön ansiosta säästyi noin 10 000 € verrattuna siihen, että kauppakouluun olisi hankittu uudet vastaavat kalusteet.	Valmis	Toimialajohtajat
	Kamppailulajien tilamuutoksen ja uintikeskus Ulpukan kuntosaliremontin yhteydessä vanhat kuntosalilaitteet otettiin käyttöön uusiin kohteisiin ja OTE-säätiön tilasta löytyneet ylimääräiset huonekalut pääsivät kuntalaisten käyttöön.	Valmis	Toimialajohtajat
	Retkeilyvälineiden, luistinten ja suksien lainaaminen sekä ulkoliikuntavälineiden lainaus koululais- ja päiväkotiryhmille sekä kuntalaisille veloituksetta.	Valmis	Toimialajohtajat
Luonnon monimuotoisuus ja sopeutuminen 48. Kaupungin metsien, vesiluonnon ja viheralueiden hoidossa huomioidaan luonnon virkistysarvon lisäksi luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja lisääminen sekä hiilensidonta iältään erikaisilla metsillä, lahoppuilla ja monipuolisella lajistolla.	Raisionlahden valumavesien yleissuunnitelman tavoitteena on selvittää Raisionlahden valuma-alueiden potentiaali hulevesien määrällisessä ja laadullisessa hallinnassa ja luoda edellytykset Raisionlahden ekologisen ja laadullisen tilan paranemiseen. Hyötynäkökohtia ovat mm. hulevesitulvien ehkäiseminen, viihtyvyyden lisääminen, pienvesiluonnon säilyttäminen, monimuotoisuuden ja vesiensuojelutietoisuuden lisääminen. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus on myöntänyt hankkeelle avustusta suunnitelmien ja selvitysten laatimiseen 145 800 euroa ja työn toteuttamiseen 176 900 euroa vesien- ja ympäristönhoidon edistämiseksi. Hankeaika on 29.11.2023 - 16.10.2027.	Kesken	Kunnallistekniset palvelut

	Kaikilla retkeilyreiteillä on kävijälaskurit, jolloin ylläpitoon voidaan panostaa käyttäjämäärän mukaan. Pähkinäpolulle on työn alla uudet luontotaulut, mikä houkuttelee alueelle uusia käyttäjiä.	Kesken	Kunnallistekniset palvelut
50. Uhanalaisten perinnebiotooppien ja lintuvesien suojelualueen tilaa parannetaan esimerkiksi niitolla ja laidunnuksella.	Raisionlahden ruovikon niittomurskaus ja jysintä on toteutettu kesällä 2025 kaupungin omalla rahoituksella. Jyrsittävää aluetta laajennettiin ELY-keskuksen toiveesta. Niitto ja jysintä ehkäisevät ruovikon leviämistä ja avaavat näkymää lahdelta. Niitto myös tukee alueella tehtävää köyhdyttävää laidunnusta.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
51. Vieraslajeista ja niiden haitoista viestitään asukkaille ja tuetaan vieraslajien torjuntaa.	Raisio otti kesällä 2025 käyttöön Crowdsorsa-sovelluksen, jonka avulla kaupungin asukkaita kannustettiin komealupiinin torjuntaan. Sovelluksen avulla torjunta on pelillistetty ja vieraslajiesiintymien torjumisesta maksettiin rahapalkkio. Kesän aikana Crowdsorsa-sovelluksen avulla torjuntatalokoiisiin osallistui Raisiossa 49 pelaajaa, jotka kitkivät yhteensä yli 15 600 neliömetriä lupiineja. Tehokkain vieraslajiraivaaja tienasi yli 280 euroa. Palkkioita pelaajille oli jaossa yhteensä 1 750 euroa.	Valmis	Ympäristöpalvelut
52. Asukkaille annetaan vaikutusmahdollisuuksia ympäristön viihtyisyyden kehittämisessä.	Kaupunki kehittää luonto- ja ilmastotyötään ja Raision asukkailla on kevään ja kesän 2025 aikana ollut mahdollisuus vaikuttaa tuleviin toimenpiteisiin vastaamalla kyselyihin luonnon monimuotoisuudesta ja kaupungin ilmastotyöstä. Luonnon monimuotoisuutta ja sen tukemiseksi tehtäviä toimia koskeva kysely toteutettiin yhteistyössä Valonian kanssa.	Valmis	Toimialajohtajat

	Raision kaupungin ympäristönsuojelu ja kaavoitus järjestivät keväällä 2025 yhteistyössä Varsinais-Suomen liiton koordinoiman We make transition! Kohti kestävämpää yhteiskuntaa kansalaisyhteiskunnan ja julkisen sektorin yhteistyöllä -hankkeen kanssa Tulevaisuuden Raisio –Uudistuva keskusta kestävä arjen ympäristönä –työpajat. Työpajoihin kutsuttiin osallistujat kaupungin Nuorisovaltuustosta, Vammaisneuvostosta ja Vanhusneuvostosta. Lisäksi mukaan sai hakea kuka tahansa 16 vuotta täyttänyt raisiolainen. Työpajojen avulla haluttiin antaa asukkaille mahdollisuus vaikuttaa E18-hankkeen myötä uudistuvan keskustan suunnitteluun ja kaupungin ilmastotyön kehittämiseen. Työpajoissa saatuja ideoita viedään eteenpäin kaupungin ilmastotyön kehittämisessä ja keskustan toteutuksen suunnittelussa.	Valmis	Toimialajohtajat
53. Kaupungille laaditaan ilmastomuutoksen sopeutumis suunnitelma tai vastaava, jossa arvioidaan paikallisesti merkittävimmät riskit ja esitetään tärkeimmät sopeutumistoimenpiteet.	Raisio on seuraajakuntana Turun kaupungin, Turun yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun Ilmastonkestävät investointihankkeet (IKI) -hankkeessa. Raisio osallistuu hankkeen järjestämiin tilaisuuksiin ja on mukana hankkeen ohjausryhmässä. Hankkeen tavoitteena on tukea kohdealueen kuntia ja yrityksiä ilmastonmuutokseen sopeutumisessa tuottamalla ilmatoriskimallinnuksia kyseisiin kuntiin. Lisäksi hankkeessa kootaan sopeutumistoimenpiteiden listaa, ja määritellään alueellista sopeutumista tukevia indikaattoreita.	Kesken	Toimialajohtajat

Raisio on mukana Valonian Ilmastonmuutokseen sopeutuminen Kesken Toimialajohtajat
Varsinais-Suomen kunnissa (SOPU) -hankkeessa. Hankkeessa
kootaan tietoa erilaisista ilmastonmuutokseen sopeutumisen
toimenpiteistä, ja järjestetään kaikille maakunnan kunnille avoimia
koulutuksia ja infotilaisuuksia ilmastonmuutoksen vaikutuksista
sekä sopeutumisen tarpeesta ja siitä, miltä sopeutumistyö tulee
tulevaisuudessa kuntakentällä näyttämään. Lisäksi mukana oleville
kunnille (Uusikaupunki, Naantali, Raisio, Kaarina, Parainen ja
Somero) tarjotaan tehostetumpaa tukea ilmastonmuutoksen
sopeutumisen työhön: tukea nykytilan arviointiin, hyvien
toimenpiteiden tunnistamiseen, kunnan tietopohjan
vahvistamiseen sekä valitun konkreettisen sopeutumisen
toimenpiteen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Hanke on saanut
rahoitusta Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukemisen
(AKKE) määrärahasta. Hanke on käynnissä 1.5.2025 - 30.4.2027.

Raisio päivittää kaupungin Ympäristöohjelman kaudelle 2026-2029. Kesken Toimialajohtajat
Erillisen sopeutumisohjelman sijaan päivitettyyn
Ympäristöohjelmaan lisätään sopeutumisen toimenpiteitä.

	Raision kaupungin hulevesiohjelma on laadittu vastaamaan kaupunkirakenteen tiivistymisen ja ilmastonmuutoksen aiheuttamiin haasteisiin. Tavoitteena on kehittää hulevesien hallintaa ennakoivasti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla, samalla selkeyttäen hallintaan liittyviä tehtäviä ja vastuita. Ohjelma tukee Raision kaupungin strategisia tavoitteita, jotka painottavat kestäväää kasvua, vetovoimaisen kaupunkiympäristön kehittämistä sekä tiedon tehokasta hyödyntämistä johtamisessa ja päätöksenteossa. Lainsäädännöllisesti ohjelma perustuu muun muassa EU:n tulvadirektiiviin, alueidenkäyttölakiin, vesihuoltolakiin, vesilakiin ja lakiin tulvariskien hallinnasta.	Kesken	Toimialajohtajat
54. Kaavoituksessa ja rakentamisen suunnittelussa otetaan huomioon ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät sateet ja niiden aiheuttama hulevesien määrän kasvu, lisääntynyt liukkaus, pitkät hellejaksot ja niiden vaikutukset hyvinvointiin, pintamateriaaleihin ja maaperään.	Hakinpellon asemakaava ja asemakaavanmuutoksen taustalle tehtiin hulevesi ja tärinätarkastelu. Hulevesitarkastelu ohjeistaa miten asemakaavatyössä tulisi huomioida hulevesien viivytykset asemakaavan suunnittelutyössä ja myöhemmin toteutusvaiheessa. Riittävät hulevesiviivytykset vähentävät sade- ja tulvavesien aiheuttamia haasteita alueella. Koska Piuhanojan Itäpuolella kulkee rautatieyhteys Uuteenkaupunkiin, toteutettiin myös tärinätarkastelu. Tärinätarkastelussa arvioitiin alueen laajuutta, jolla tulee mitata tärinän voimakkuus, ja vaikutus rakentamiseen ennen rakentamiseen ryhtymistä. Tällä pyritään varmistamaan, että rakentaminen on alueelle sopivaa.	Valmis	Maankäyttö- ja asumispalvelut

55. Kaupunkivihreän määrällä vaikutetaan mm. hulevesien hallintaan, alueen pienilmaston luonnolliseen kosteuden ja lämmön säätelyyn sekä epäpuhtauksien kulkeutumiseen.	Vuonna 2025 kaupungin Viheryksikkö on istuttanut Raisioon 181 puuta, 204 pensasta, 486 perennaa ja 7300 kukkasipulia.Kruunuaukion nurmikolle on kylvetty luonnonkasveja 100m2 alalle.	Valmis	Tilapalvelut
57. Viestitään ilmastonmuutoksen tuomista muutoksista ja niiden vaikutuksista asukkaille ja lisätään tietoa ilmastonmuutoksen sopeutumistoimista.	Raision tiedottaa -lehdessä julkaistaan kolmen artikkelin juttusarja ilmastonmuutokseen sopeutumisesta. Teemoina ovat liukkaat kelit, helteet ja sateet. Jutut julkaistaan 2025-2026.	Kesken	Kestävä Raisio - työryhmä

Toteutuneet toimenpiteet 2024

Toimenpide	Tehtävän kuvaus	Status	Päävastuutaho
Liikenne			
2. Kaupungille tehdään kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma. Ohjelman avulla kävelyn ja pyöräilyn kehittämiskohteet tunnistetaan ja parantaminen voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti.	Raision Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämishjelma laadittiin vuoden 2023 aikana ja valtuusto hyväksyi sen kokouksessaan 5.2.2024.Ohjelmassa on laadittu tavoitteet kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämiseksi ja määriteltä 23 toimenpidettä tavoitteisiin pääsemiseksi. Toimenpiteiden lisäksi ohjelmassa on laadittu kävelyn ja pyöräiliikenteen tavoiteverkot ohjaamaan pitkän aikavälin suunnittelua ja rakentamista.Ohjelman laatimiseen on osallistettu kaupungin päättäjiä, asukkaita ja eri toimijoita ja sidosryhmiä haastattelujen, työpajojen ja kyselyjen avulla.Työn toteutuksesta vastasi kaupungin, ELY-keskuksen ja Valonian asiantuntijoista koostuva työryhmä yhdessä Movili Oy:n kestävän liikkumisen asiantuntijoiden kanssa. Ohjelman tavoitteiden toteutumista seurataan kaupungin kävelyn ja pyöräilyn työryhmässä vuosittain.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
5. Vuonna 2030 90 % kaupungin ajoneuvoissa käytettävästä polttoaineesta on uusiutuvaa tai biopohjaista.	Kaupungin vahtimestarien käyttöön tulee syksystä 2024 alkaen kaupunkiorganisaation ensimmäinen oma sähköauto.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
6. Ajoneuvoresurssien käyttöä tehostetaan yhteiskäytöllä.	Raision kaupunki aloittaa keväällä 2024 yhteiskäyttöautojen pilottihankkeen, jossa otetaan käyttöön kaksi yhteiskäyttöistä hybridautoa. Autot on tarkoitettu tarkastuksia ja asiakaskäyntejä tekevien viranhaltijoiden käyttöön.	Kesken	Toimialajohtajat

10. Viestitään kestävän liikkumisen eduista käytännön esimerkein. Osallistutaan ja järjestetään kestävään liikkumiseen liittyviä tapahtumia ja tempauksia.	Raisio on vuosittain mukana Liikkuen läpi vuoden -kampanjakokonaisuudessa: Liiku Talvella 10.1.-30.3.2024, Haastepyöräily 1.5.-31.8.2024 ja Liiku Syksyllä 1.9.-30.11.2024. Tavoitteena on kannustaa kaiken ikäisiä ja -tasoisia liikkujia liikkumaan ja merkitsemään suorituksensa mobiilisovellukseen tai paperiseen suorituskorttiin. Osallistujien kesken arvotaan palkintoja.	Valmis	Kestävä Raisio -työryhmä
	Raisio on mukana Yksi matka viikossa -kampanjassa. Kampanjan aikana haastamme kaupungin asukkaita liikkumaan kestävämmiin ja terveellisempiin -yhden matkan viikossa. Kampanja toteutetaan yhdessä Valonian ja muiden Varsinais-Suomalaisten kuntien kanssa.	Kesken	Kestävä Raisio -työryhmä
	Raisio on mukana Liikkujan viikolla 16.-22.9.2024. Liikkujan viikon tavoitteena on kannustaa ihmisiä pohtimaan liikkumistottumuksiaan ja niiden vaikutuksia ympäristöön ja terveyteen. Viikon aikana nostamme viestinnässä esiin toimia, joilla kaupunki parantaa kestävän liikkumisen olosuhteita ja kannustamme asukkaita liikkumaan lihasvoimin. Liikkujan viikolla aloitamme myös uuden Yksi matka viikossa -kampanjan, joka toteutetaan yhteistyössä Valonian ja muiden Varsinais-Suomalaisten kuntien kanssa.	Valmis	Kestävä Raisio -työryhmä

Raisio oli mukana Pyöräilyviikolla 3.-12.5.2024. Viikon teemana oli liikennerauha. Raision järjestämään ohjelmaan kuului: Valokuvakilpailu, jossa osallistujia pyydettiin ottamaan kuva lempi pyöräilyreittinsä varrelta Raisiosta ja julkaisemaan se Instagramissa. Osallistujien kesken arvottiin kaksi polkupyörän lukkoa. Ihalan koulu 6E-luokka teki pyöräilyrauhaa käsitteleviä videoita, jotka julkaistiin kaupungin Instagramissa ja Facebookissa. Viestimme runkolukituksen mahdollistavien pyörätelineiden yhteyteen lisätyistä kylteistä. Otimmevastaan Pyöräilykuntien verkoston Pyöräily-ystävällinen työpaikka -tunnuksen Pyörällä töihin -päivänä 7.5. Pyörällä töihin tulneiden kaupungin työntekijöiden kesken arvottiin Pyörällä töihin -päivänä lounaslippu ja pieniä esinepalkintoja.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
--	---------------	--------------------------------------

Raisiolle myönnettiin Pyöräilyviikolla 2024 Pyöräilykuntien verkoston Pyöräily-ystävällinen työpaikka -tunnus. Raisio oli kolmen ensimmäisen tunnuksen saaneen työnantajan joukossa ensimmäinen kuntatyönantaja, jolle tunnus myönnettiin. Tunnuksessa on kolme tasoa ja se perustuu jatkuvaan kehittämiseen. Raisio täyttää tunnuksen ensimmäisen tason kriteerit, mutta jo myös osan toisen ja kolmannen tason kriteereistä.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
---	---------------	--------------------------------------

Energia

12. Kaupunki käyttää pelkästään CO2-vapaata sähköä.	Kaupunki käyttää vain CO2-vapaata sähköä. Tämänhetkinen sähkösopimus on voimassa vuoden 2025 loppuun asti.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
13. Kaupunki seuraa järjestelmällisesti omaa energiankulutustaan ja tunnistaa ja toteuttaa potentiaalisimmat energiatehokkuustoimet.	Raision jäähallien kylmäkontti uusittiin 2024. Uuden kylmäkontin ansiosta voidaan säästää jopa 50% hallien energiankulutuksesta entiseen verrattuna.	Valmis	Tilapalvelut

15. Katu- ja ulkovalaistuksen energiatehokkuutta ja säätömahdollisuuksia parannetaan lisäämällä LED-valojen määrää. Katu- ja ulkovalaistuksen energiankulutus laskee 50 % vuoden 2015 tasosta vuoteen 2030 mennessä.	Kuloisten tekonurmikentälle rakennettiin neljä valaisinpylvästä (aikaisemman kahden sijasta) ja niihin asennettiin uudet LED-valaisimet Easy led –ohjausjärjestelmällä Easy Magic M on langaton ohjaus. Ohjaus toimii älykkäästi painonapilla sisältäen himmennysprofiilin nappia painettaessa. Valaistus syttyy 60 minuutin ajaksi. Valaistus himmenee 30% 20 minuutin ajaksi, jonka jälkeen sammuu, mikäli nappia ei paineta uudestaan. Valaisimien teho 75 luxia. Vastaava järjestelmä on toteutettu lhalan tehonurmikentälle sekä Kaanaan tekonurmikentälle. Myös Kerttulan koulun hiekkakentälle vaihdettiin LED-valaisimet.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
---	--	---------------	-----------------------------------

21. Kaupunki viestii uusiutuvan energian mahdollisuuksista ja niihin kohdistuvista tuista asukkaille ja yrityksille.	Valonia järjesti yhteistyössä Raision kaupungin ilmastohankkeen "Tulevaisuuden kestävä Raisio" kanssa Aurinkosähköä taloyhtiöön - infotilaisuuden Raision kaupungintalolla. Tilaisuus oli maksuton ja avoin kaikille.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
---	--	---------------	----------------------------------

Ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen

23. Kestävyystoimista saavutettuja hyötyjä seurataan ja niistä viestitään avoimesti, ajantasaisesti ja läpinäkyvästi sidosryhmille.	Vuoden 2024 loppuun mennessä Ympäristövahtiin oli raportoitu 94 Ympäristöohjelman toimenpiteen toteutusta. Toimenpiteistä raportoitiin kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen yhteydessä.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
--	--	---------------	----------------------------------

26. Poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä jatkaa toimintaansa kaupungissa.	Raision ilmastotyöryhmä kokoontui kaksi kertaa vuonna 2024. Lisäksi työryhmä on mukana Kestävä Raisio -foorumin kokouksissa, joita järjestettiin kolme vuoden 2024 aikana.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
--	---	---------------	----------------------------------

27. Kehitetään ilmasto- ja kestävyysosaamista perusopetuksessa seudullisella yhteistyöllä toteuttamalla KEKÄLE –hanketta.

Syyslukukauden 2024 ajan Raisiossa on toiminut Myytinmurtajat - hanke, joka edistää ilmastoystävällistä kouluruokailua. Tavoitteena on ollut saada oppilaat maistamaan ilmastoystävällisiä ruokia rohkeasti ja tutustumaan uusiin makuihin. Myytinmurtajat-hankkeen perintönä Raision kouluille jää käyttöön Makukoulupaketit tehtäväohjeineen. Lisäksi Myytinmurtajien oppimateriaalit ovat opettajien saatavilla KEKÄLE-hankkeen verkkosivustolla. Ruokapalveluiden kanssa yhteistyössä toteutetussa ruokaraatitoiminnassa testattiin ja valittiin kolme uutta ilmastoystävällistä kasvisruokaa pysyvästi koulujen ruokalistoilta.

Valmis

Opetuspalvelut

Kestävät käytänteet lentoon kunnissa (KEKÄLE) -hankkeessa tuotettiin kestävyyskasvatuksen oppimateriaalikonaisuus perusopetukseen. Materiaalit sisältävät tehtävämalleja jokaiseen oppiaineeseen vuosiluokittain jaoteltuna, sekä tietoa kestävyyskasvatuksen edistämisestä kouluissa. Lisäksi hankekoordinaattori veti hankealueen kouluilla 191 kestävyyskasvatustyöpajaa eri teemoista (kestävä liikkuminen, ilmastoystävällinen ruoka, kierrätys, ympäristötutkimus) ja vieraili 40 opettajakokouksessa esittelemässä hanketyötä. Hankkeessa tuotetut materiaalit ja hankkeen aikana hankitut lainalaitteet jäävät koulujen käyttöön myös hankkeen jälkeen. Kuntien välinen keskustelu jatkuu Varsinais-Suomen ympäristökasvatusverkostossa, jota koordinoi Valonia. Myös sivistystoimen johtoa eri kunnissa on tiedotettu ja opettajille järjestetty koulutuksia opetustyön tueksi.

Valmis

Opetuspalvelut

29. Asukkaille ja muille sidosryhmille järjestetään kestävyysaiheisia tilaisuuksia ja viestintää.	Raision kaupunki on kaupunginhallituksen päätöksellä uusinut Itämerihaasteen sitoumuksensa kaudelle 2024-2028. Itämerihaasteen vastaanottamisella kaupunki sitoutuu edistämään Itämeren tilan parantamiseen tähtääviä toimenpiteitä sitoumuskaudella. Itämerihaasteeseen voi tutustua Itämerihaaste-verkoston sivuilla: Itämerihaaste.fi. Kaupunginhallituksen päätös ja Raision toimenpiteet Itämeren tilan parantamiseksi ovat luettavissa Dynasty-tietopalvelussa kaupungin sivuilla.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
	Lasten teemalauantai: Puutarhapäivä.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
31. Tuodaan kiertotalous osaksi kaupungin ilmastotyötä ja ohjataan henkilöstöä ja asukkaita ympäristöohjelman mukaiseen elämään mm. toteuttamalla Tulevaisuuden kestävä Raisio – hanketta.	Raision kaupunki osallistui kansalliseen Siivouspäivä -tapahtumaan järjestämällä kirpputoritapahtuman Raision torilla. Tapahtumassa oli myös Lounais-Suomen jätehuollon Pop Up -vastaanottoasema ja kierrätysneuvoja, ja Tasalan kamarilla oli vaihtopiste, jossa sai vaihtaa vaatteita, leluja ja kasvien pistokkaita.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
33. Kaupunki järjestää erilaisia kampanjoita energian säästämiseksi, ruoan hiilijalanjäljen pienentämiseksi jne.	Raisio on mukana Valonian Yksi matka viikossa -kampanjassa. Kampanja toteutetaan useamman Varsinais-Suomen kunnan alueella ja sen tavoitteena on kannustaa kaupungin asukkaita vaihtamaan henkilöauto terveellisempään ja kestävämpään kulkutapaan -yhdeällä matkalla viikossa. Kampanja näkyy Raision kaupungin somessa, Raisio tiedottaa -lehdessä ja teemaan sopivien tapahtumien ja teemaviikkojen yhteydessä	Kesken	Kestävä Raisio - työryhmä

Raision kaupunki järjesti Itämeripäivänä 2024 Minun Mereni - elokuvan ilmaisenäytöksen Raision kirjaston Martinsalissa. Elokuva esitettiin 36 Suomen rannikkokaupungissa ja Raisiossa näytökseen osallistui 59 katsojaa. Lisäksi Itämeripäivän kunniaksi Raision kaupungin ruokaloissa ja henkilöstöravintolassa tarjottiin lähikalaa.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
Raision kaupunki osallistui Ylen Miljoona roskapussia -kampanjaan yhteisellä kampanjalla Naantalien kaupungin kanssa. Raisiolaiset keräsivät kampanjan aikana luonnosta 858 pussia roskia ja naantalilaiset 507 pussia. Kiitos molempien kaupunkien asukkaille työstä ympäristömme hyväksi!	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
Liikkujan viikolla 2024 aloitimme yhteistyössä Valonian ja muiden Varsinais-Suomalaisten kuntien kanssa Yksi matka viikossa -kampanjan.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
Tulevaisuuden kestävä Raisio -hankkeen puitteissa tuotettiin vuorovaikutteista sosiaalisen median viestintää, jonka avulla kerättiin palautetta kierrätysmahdollisuuksista, kyseltiin asukkaiden toiveita kirjaston lainattavien välineiden lisäämiseksi ja kannustettiin Sitran elämäntapatestin tekemiseen. Lisäksi muistutettiin kirjaston poistotekstiilikeräyspisteestä, ja vinkattiin mahdollisuudesta lainata energia-, vedenvirtaama- ja pintalämpömittarit kirjastosta.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

Vastuullinen kulutus

43. Selvitetään ympäristövaikutuksiltaan merkittävimmät hankinnat ja huolehditaan, että ekologisuus on mukana hankinnan määrittelyssä, vähimmäisvaatimuksissa ja laatukriteereissä.	Raision kaupungin liikuntapalveluilla on käytössä lumetukseen kaksi kirahvitykkiä, jotka toimivat suurimmilla pakkaskeleillä. Vuonna 2024 hankittiin pienillä pakkasasteilla, – 4 asteesta eteenpäin toimiva energiatehokas matalapaine lumitykki. Hankinnassa edellytettiin että uuden tykin energiatehokkuus on kokonaiskulutuksena alle 18 kW.	Valmis	Hankintatyöryhmä
	Raision hankintaohje on päivitetty syksyllä 2024 ja ohjeeseen on lisätty osio ympäristövaikutusten huomioimisesta osana hankintojen kehittämistä. Ohjeen päivittämisen lisäksi jokaisen palvelualan hankintoja tekevälle henkilöstölle on järjestetty syksyn aikana palaverit, joissa on keskusteltu mahdollisuuksista kehittää kaupungin hankintoja kestävämmiksi. Henkilöstön kouluttautumista varten kaupungin intranettiin on koottu lista kestävien hankintojen tietolähteistä.	Valmis	Hankintatyöryhmä
	Harkon näyttelyseinäkejärjestelmän hankinta tehtiin osana Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaushanketta. Seinäkejärjestelmän hankinnassa painotettiin järjestelmän modulaarisuutta ja muokattavuutta. Järjestelmän tuli olla helposti muokattavissa erilaisten näyttelyiden tarpeisiin. Tavoitteena oli vähentää materiaalien käyttöä. Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaushanke on 13 ammatillisen museon yhteishanke, jonka tavoitteena on kehittää museoiden toimintaa ekologisen kestävyysnäkökulmasta. Jokainen hankkeeseen osallistuva museo sitoutui toteuttamaan vuoden 2023 loppuun mennessä toimenpiteen, jolla on myönteinen ilmasto- tai ympäristövaikutus.	Valmis	Hankintatyöryhmä

	Raision Vesi Oy on viiden muun kunnallisen vesihuoltolaitoksen kanssa mukana AFRY Finland Oy:n Vesihuoltolaitosten hankintojen vastuullisuustavoitteet –hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on laatia kooste vesihuoltolaitosten hankintoja ohjaavasta lainsäädännöstä ja käytössä olevista vastuullisuuskriteereistä, sekä listata mahdollisia vastuullisuuskriteerejä ja ehdotuksia vastuullisuuden toteutumisen seurantaan. Hankkeen tuloksena syntyvä raportti on tavoitteena saada osaksi Motivan ja KEINO-osaamiskeskuksen kriteeripankkia. Hanke toteutetaan 1.5.-31.12.2024.	Valmis	Hankintatyöryhmä
44. Kaupunki edistää toimivia ja helposti saavutettavia kierrätysmahdollisuuksia.	Raision kaupungintalon ja kirjaston auloihin on vuoden 2024 alussa hankittu lajitteluastiat, jotka mahdollistavat muovin, paperin ja sekäjätteen lajittelun.	Valmis	Tilapalvelut
45. Kaupunki lisää tavaroiden ja muiden resurssien lainausmahdollisuuksia ja edistää jakamistaloutta tehostamalla olemassa olevien resurssien käyttöä.	Kaupungin intranet-sivuille on lisätty Huonekalutori-palsta, jonka kautta kierrätetään kaupungin käytössä olevia huonekaluja. Kaupungin työntekijät voivat ilmoittaa palstalla käytöstä poistettavan kalusteen tai kysyä tarvitsemaansa kalustetta ennen uuden hankintaa. Toimenpide toteuttaa Lounais-Suomen jätehuolto-ohjelmaa 2023-2028.	Valmis	Toimialajohtajat

Luonnon monimuotoisuus ja sopeutuminen

50. Uhanalaisten perinnebiotooppien ja lintuvesien suojelualueen tilaa parannetaan esimerkiksi niitolla ja laidunnuksella.	Raisio oli mukana Varsinais-Suomen Helmikunnat -hankkeessa. Hanke oli Valonian ja 7 varsinaissuomalaisen kunnan yhteinen luonnonhoitohanke. Yhteishankkeessa tehtiin luonnonhoitotöitä vuosina 2021–2022 erityisesti perinneympäristöissä. Raisiossa kunnostettiin Raisionlahden aluetta lintujen levähdys- ja pesintäpaikkoina, kunnostettiin Tuulilanketoa sekä selvitettiin Raisionlahden alueella sijaitsevan niityn (Kotirannan niitty) kunnostusmahdollisuuksia. Raisionlahdella niittomurskattiin ruovikkoa ja osin myös jysrittiin, tavoitteena ylläpitää linnuston pesintä- ja levähdysmahdollisuuksia. Raisionlahden niitylle (Kotirannan niitty) laadittiin kasvillisuuskartoitus ja hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelman mukaisesti alueelta raivattiin puustoa. Alueen ottamista laidunkäyttöön suunnitellaan. Tuulilanketoa on kunnostettu vuodesta 2000 lähtien. Alueelle on päivitetty kasvillisuusselvitys ja hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelman mukaisesti kevättalvella 2022 raivattiin varjostavaa puustoa. Kedon niittoa kerran kesässä jatketaan kaupungin toimesta.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
--	--	--------	----------------------------

Varsinais-Suomen Helmikunnat II oli Valonian ja kahdeksan varsinaissuomalaisen kunnan yhteinen luonnonhoitohanke. Yhteishankkeessa tehtiin luonnonhoitotöitä vuosina 2023–2024 erityisesti perinneympäristöissä. Lisäksi kunnostettiin metsäisiä elinympäristöjä, purojen ranta-alueita ja lintujen pesimä- ja levähdysalueita sekä kunnostettiin ja suojeltiin pienvesiä. Viiden kunnan alueella laadittiin lisäksi pienvesien kunnostus- ja suojelusuunnitelmia. Raisiossa kunnostettiin lintujen levähdys- ja pesintäpaikkoja, perinneympäristöjä ja pähkinäpensaslehto: Raisionlahdella lintutornin läheisyydessä niittiin ja murskattiin ruovikkoa. Hoitotoimien tavoitteena on tavoitteena ylläpitää linnuston pesintä- ja levähdysmahdollisuuksia. Raisionlahden Kotirannan niitylle rakennettiin laidunaitaus ja aloitettiin Helmikunnat I -hankkeessa laaditun suunnitelman mukaiset toimenpiteet, kuten puuston raivaustöitä. Järviniityn lehto on pieni suojelualue, jolle laadittiin hoitosuunnitelma ja toteutettiin suunnitelman mukaiset hoitotoimenpiteet. Lisäksi kartoitettiin alueen liito-oravat. Tuulilanketoa on kunnostettu jo 20 vuoden ajan. Ainutlaatuinen ketokohde peruskunnostettiin edellisessä hankkeessa 2021-22 ja siellä jatkettiin inketoalueen niittoa ja tehtiin ylläpitoraivausta.

Valmis

Kunnallistekniset palvelut

52. Asukkaille annetaan vaikutusmahdollisuuksia ympäristön viihtyisyyden kehittämisessä.

Keskustakilpailun ehdotuksista oli asukkailla ensimmäinen mahdollisuus kommentoida 28.10.-10.11.2024 välisenä aikana. Kilpailutyöt olivat esillä Tasalanaukiolla, Kauppakeskus Myllyssä, Kaupungintalolla, sekä kaupungin nettisivuilla. Mielipiteet kerättiin kilpailun tuomariston päätöksenteon tueksi, sekä kaavoitustyön lähtöaineistoksi.

Valmis

Toimialajohtajat

55. Kaupunkivihreän määrällä vaikutetaan mm. hulevesien hallintaan, alueen pienilmaston luonnolliseen kosteuden ja lämmön säätelyyn sekä epäpuhtauksien kulkeutumiseen.	Vuonna 2024 kaupungin viheryksikkö on istuttanut Raisioon 381 puuta ja 1819 pensasta.	Valmis	Tilapalvelut
56. Kaupungin palvelurakennuksien piha-alueet kunnostetaan ulkoilun mahdollistamiseksi pidentyvien helle- ja sadejaksojen, voimakkaiden tuulien ja liukkaiden ajanjaksojen aikana.	Varpeen päiväkodin leikkipiha uudistetaan ja tavoitteena on, että se vastaa päiväkodin toiminta-aikoina lasten ja henkilökunnan tarpeita sekä lisää pihan käytettävyyttä päiväkodin toiminta-aikojen ulkopuolella. Piha-aluetta liikunnallistetaan ja luonnonmukaistetaan, jotta se tukee lasten kehitystä ja terveyttä. Suunnitelmassa on otettu huomioon ekologinen, sosiaalinen ja kulttuurinen sekä eettinen kestävyys. Vanhat leikkitelineet kunnostetaan ja uusien leikkipaikkojen rakentamisessa hyödynnetään luonnonmateriaaleja. Kasvillisuudella lisätään luonnon monimuotoisuutta ja käyttäjien luontokokemusta. Pihan toiminnoilla ja käytettävyyden parantamisella lisätään yhteisöllistä tekemistä sekä terveyttä ja hyvinvointia. Myös pihan esteettömyys paranee saneerauksen myötä, jolloin käyttäjien eriarvoisuus pienenee. Uusittu piha ja ulkoluokka-alue mahdollistavat ympäristökasvatuksen ja tukevat kestävään elämäntapaan kasvamista.	Valmis	Tilapalvelut

Toteutuneet toimenpiteet 2023

Toimenpide	Tehtävän kuvaus	Status	Päävastuutaho
Liikenne			
3. Polkupyörien pysäköintimahdollisuuksia ja kävelyn ja pyöräilyn viitoitusta kehitetään.	Kaupunki on lisännyt runkolukituksen mahdollistavia pyörätelineitä joukkoliikenteen pysäkkien yhteyteen kulkumuotojen yhdistämisen helpottamiseksi. Telineitä on lisätty myös Kerttulan liikuntakeskukseen.	Valmis	Kunnallistekniset palvelut
8. Kaupungissa edistetään ja ylläpidetään sähköisiä kokouksia ja etätyömahdollisuuksia.	Kaupungin IT-ympäristö mahdollistaa sähköiset kokoukset ja etäosallistumisen muiden organisaatioiden järjestämiin tapahtumiin, joissa on etäyhteysmahdollisuus.	Valmis	Päätöksentekopalvelut
	Raision kaupunki tarjoaa joustavan etätyömahdollisuuden kaikille työntekijöilleen, joiden tehtävissä se on mahdollista. Etätyöstä tehdään etätyösopimus esihenkilön kanssa.	Valmis	Päätöksentekopalvelut
9. Pysäköintialueiden latausmahdollisuuksien kehittäminen (mm. laki koskien sähköajoneuvojen latauspisteitä (733/2020))	Raision kaupunki rakennuttaa valittujen omistamiensa kiinteistöjen parkkialueille sähköautojen latausverkostoa vuosien 2023 ja 2024 aikana.	Kesken	Tilapalvelut
10. Viestitään kestävästä liikkumisesta eduista käytännön esimerkein. Osallistutaan ja järjestetään kestävästä liikkumisesta liittyviä tapahtumia ja tempauksia.	Raision kaupunki on liittynyt Fiksusti kouluun -verkostoon keväällä 2023.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

	Raisio osallistui Liikkujan viikkoon 16.-22.9.2023. Viikon ohjelmaan kuului mm. liikuntapalvelujenjärjestämä rastirata kaupungin henkilöstölle ja alueen yrityksille suunnattuinfo työsuhteepolkupyöräedun käytöstä uusien pyörähuoltopisteiden käytöstä julkaistiin video kaupungin somessa teema nostettiin esille perheille suunnatuissa liikuntatapahtumissa kannustamalla saapumaan lihasvoimin	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
11. Annetaan kaupunkilaisille vaikutusmahdollisuuksia kestävän liikkumisen kehittämiseen ja kerätään tietoa julkisen- ja kevyen liikenteen näkökulmista.	Raisiolle laadittiin vuoden 2023 aika Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma, jonka valmistelun aikana kaupungin asukkaita, päättäjiä ja muita toimijoita ja sidosryhmiä osallistettiin työhön monipuolisesti kyselyjen, työpajojen ja haastattelujen muodossa.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
Energia 13. Kaupunki seuraa järjestelmällisesti omaa energiankulutustaan ja tunnistaa ja toteuttaa potentiaalisimmat energiatehokkuustoimet.	Raision museo Harkko on ollut mukana Varsinais-Suomen museoiden ilmastolupaushankkeessa 2022-2023. Hanke on 13 ammatillisen museon yhteishanke, jonka tavoitteena on kehittää museoiden toimintaa ekologisen kestävyuden näkökulmasta. Jokainen hankkeeseen osallistuva museo sitoutui toteuttamaan vuoden 2023 loppuun mennessä toimenpiteen, jolla on myönteinen ilmasto- tai ympäristövaikutus. Ilmastolupaushankkeen osatoteutuksena Raision museo Harkon uusien tilojen valaistusjärjestelmän hankinnassa pyrittiin energiatehokkuuteen. Valitussa järjestelmässä valaisimet ovat led-valaisimia, joiden tehoa voidaan säätää helposti ja monipuolisesti tabletilla olevalla sovelluksella. Tavoitteena valaistukseen kuluvan energian säästäminen.	Valmis	Tilapalvelut

14. Kiinteistöjen peruskorjauksien yhteydessä parannetaan kiinteistöjen energiatehokkuutta ja selvitetään uusiutuvan energian mahdollisuudet kohteessa.	Raision kaupunki toteuttaa omistamissaan kiinteistöissä sisä- ja ulkovalaistuksen korvaamista nykyisistä loisteputkista energiatehokkaisiin led-valoihin.	Kesken	Tilapalvelut
14. Energiatehokkuus ja uusiutuva energia saneerauskohteissa	Raision kaupunki rakennuttaa vuoden 2023 aikana kolmeen kaupungin omistamaan kiinteistöön aurinkosähköjärjestelmät. Näiden kohteiden yhteenlaskettu aurinkopaneeleista saatava nimellisteho on 195 kWp.	Valmis	Tilapalvelut
17. Selvitetään alueen pientalojen öljylämmitystilanne.	Raision pientalojen öljylämmitystilannetta ja mahdollisuuksia vähäpäästöisempiin lämmitysmuotoihin siirtymiseksi selvitettiin Turun ammattikorkeakoulun 2022 valmistuneessa opinnäytetyössä. Työ tehtiin Raision kaupungin toimeksiantona osana Ilmastosuunnitelmasta tekoihin -hanketta. Opinnäytetyö on ladattavissa Theseuksessa.	Valmis	Rakennusvalvonta
18. Kannustetaan asukkaita luopumaan öljylämmityksestä viestimällä saatavilla olevista tuista ja tarjoamalla energianeuvontaa.	Valonia ja Turun ammattikorkeakoulu järjestivät yhteistyössä Tulevaisuuden kestävä Raisio- hankkeen kanssa Aurinkosähköä taloyhtiön infotilaisuuden Raision kaupungintalolla 10.10.2023.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
20. Uusissa kiinteistöissä osa energiasta tuotetaan uusiutuvalla energian (esim. maalämpö, lämpöpumppu ja aurinkosähkö).	Kohteesta riippuen lämmitys järjestetään kaupungin uudiskohteissa joko Turku Energian kaukolämmön ja lähijäähdytyksen tai maalämmön ja -jäähdytyksen yhdistelmänä. Järjestelmien kuluttama sähkö on kaupungin tekemän sähkösopimuksen mukaan hiilineutraalia. Aurinkosähköjärjestelmiä on tavoitteena sijoittaa uusiin kohteisiin niin, että vuotuinen tuotantomäärä vastaa noin 12 % sähkön vuosikulutuksesta. Tavoitteen toteuttamisen mahdollisuudet vaihtelevat rakennuspaikan mukaan tapauskohtaisesti.	Kesken	Tilapalvelut

Ympäristökasvatus ja tiedon lisääminen

22. Kaupungille luodaan järjestelmä kestävyystoimien seurantaan ja vuosittaista raportointia varten vuoden 2023 aikana.	Raision Ympäristövahti otettiin käyttöön 21.11.2023. Ympäristövahdissa jokainen voi seurata kaupungin Ympäristöohjelman toimenpiteiden toteuttamista ja päästötilanteen kehittymistä ajantasaisesti. Ympäristövahti-järjestelmä toteutettiin yhteistyössä Forward Forever Oy:n kanssa.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
24. Kehitetään yhteistyötä yritysten kanssa, kaupunki toimii yritysten tukena ilmastotyössä.	Kaupunki järjesti yrityksille, järjestöille ja muille organisaatioille kyselyn siitä, miten kaupunki voisi tukea niitä ilmastotyön kehittämisessä. Kysely oli auki 1.9. - 31.10.2023 ja sitä levitettiin kaupungin verkkosivujen, sosiaalisen median ja yrityksille suunnatun uutiskirjeen kautta. Vastauksia saatiin tällä kertaa vain viisi, joten tuloksia ei voitu hyödyntää työn suunnittelussa. Kysely uusitaan mahdollisuuksien mukaan myöhemmin.	Valmis	Yritysasiamies
	Raisiolaisille yrityksille järjestettiin ilmasto- ja ympäristöteemainen aamukahvitilaisuus 14.9.2023. Tilaisuudessa puhujina olivat Raision kaupungin ilmastokoordinaattori ja Turun ammattikorkeakoulun edustajat.	Valmis	Yritysasiamies
25. Kehitetään hankeosaamista kestävyteen liittyvien hankkeiden rahoituksen turvaamiseksi.	Raision kaupungin ensimmäinen ilmastohanke "Ilmastosuunnitelmasta tekoihin" sai Ympäristöministeriön rahoituksen ajalle 1.5.2021 - 30.11.2022.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

	Raision kaupunki toteutti Ympäristöministeriön rahoittaman Tulevaisuuden kestävä Raisio -hankkeen 1.12.2022 - 30.4.2023. Hankkeessa jatkettiin edeltävän ilmastohankkeen aikana aloitettua ilmastojohtamisen kehittämistä ja otettiin käyttöön Ympäristövahti. Kaupunkiorganisaation sisäisiä kiertotalouden käytäntöjä kehitettiin ja asukkaita osallistettiin ilmastotyöhön järjestämällä infotilaisuuksia, viestintäkampanjoita ja tapahtumia.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
26. Poikkihallinnollinen ilmastotyöryhmä jatkaa toimintaansa kaupungissa.	Ilmastotyöryhmä kokoontui viisi kertaa vuoden 2023 aikana. Lisäksi työryhmän jäsenet osallistuvat uuteen poikkihallinnolliseen Kestävä Raisio -työryhmän, jossa käsitellään teemoja, joiden hallintaan ja kehittämiseen tarvitaan moniammatillista osaamista. Kestävä Raisio -työryhmän ensimmäinen kokous oli toukokuussa 2023 ja kokouksia pidettiin vuoden aikana neljä.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
28. Tiedolla johtaminen	Raision museo Harkko on ollut mukana Varsinais-Suomen museoiden ilmastonlupaus –hankkeessa vuosina 2022- 2023. Hankkeen osatoteutuksena toteutetun näyttelyn hiilijalanjäljen laskennan tavoitteena oli selvittää museon näyttelytoiminnan ilmastovaikutuksia. Näyttelyksi valikoitui Luovuuden lähteillä -näyttely. Hiilijalanjäljen laski Carbon Wise Oy GHG-protokollan mukaisesti museon antamien tietojen pohjalta. Tulosten pohjalta voidaan näyttelytoimintaa kehittää ilmastoystävällisemmäksi.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

28. Vahvistetaan tiedolla johtamista lisäämällä tietoa kaupungin ja alueen toimijoiden suorista ja epäsuorista kasvihuonekaasupäästöistä.	Kaupunki perusti keväällä 2023 poikkihallinnollisen Kestävä Raisio - Valmis työryhmän, jossa käsitellään moniammatillista osaamista vaativia teemoja. Työryhmä kokoontuu neljä-viisi kertaa vuodessa ja sen jäseninä ovat kaupungin johtoryhmän jäsenet ja kaupungin toimialojen johtajia ja asiantuntijoita. Kokousten valmistelusta vastaavat ilmasto-, hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattorit.		Kestävä Raisio - työryhmä
29. Asukkaille ja muille sidosryhmille järjestetään kestävyysaiheisia tilaisuuksia ja viestintää.	Mistä kotitaloudet saavat energiaa tulevaisuudessa? -luento 25.1.2023, Miten lähiavaruutta voidaan kehittää kestävästi? -luento 15.3.2023, Lasten teemalauantai: Ötököitä ja kestävää kehitystä - teemalla 15.4.2023, Luonnonkosmetiikkapaja 8.5.2023Lasten teemalauantai, Puutarha, retkeily ja luontoteemoilla 6.5.2023, Parsintapaja 11.10.2023.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
30. Kouluissa ja päiväkodeissa kehitetään mahdollisuuksia käsitellä kestävyysteemoja eri oppiaineissa ja kannustetaan opettajia mukaan alueelliseen ympäristökasvatusverkostoon.	Vuoden 2023 asukasbudjettiäänestyksessä ohjattiin 500 € kouluille ja varhaiskasvatuksen yksiköille hankittavien linnunpönttöjen oston. Linnunpönttöjä saatiin 35 kappaletta ja ne toimitettiin kiinnostuksensa ilmoittaneille koulu- ja varhaiskasvatusryhmille keväällä 2024. Oppilaat pääsevät opettajien johdolla tarkkailemaan pöntöissä asuvia lintuja ja harjoittelemaan pönttöjen huoltoa.	Valmis	Sivistys- ja vapaa-aikatoimiala
31. Tuodaan kiertotalous osaksi kaupungin ilmastotyötä ja ohjataan henkilöstöä ja asukkaita ympäristöohjelman mukaiseen elämään mm. toteuttamalla Tulevaisuuden kestävä Raisio – hanketta.	Kirjaston ja kaupungintalon auloissa on kirjojen vaihtopisteet, joihin voi tuoda itselle tarpeettomia, hyväkuntoisia kirjoja ja napata samalla mukaan uusia kirjoja.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

	Raision kaupunki osallistui kansalliseen Siivouspäivä -tapahtumaan järjestämällä kirpputoritapahtuman Raision torilla ja vaatevaihto ja -kunnostuspisteen kirjastossa. Kirpputorin lisäksi torilla oli Lounais-Suomen jätehuollon Pop Up -vastaanottoasema ja Suomen ukrainalaisten järjestämä puffet, kasvomaalausta lapsille ja lasten tanssiesitys.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
33. Kaupunki järjestää erilaisia kampanjoita energian säästämiseksi, ruoan hiilijalanjäljen pienentämiseksi jne.	Raisio osallistui Energiansäästöviikkoon 9.-15.10.2023 viestimällä aiheesta kaupungin somessa ja osallistumalla Aurinkosähköä taloyhtiöön -infon järjestämiseen kaupungintalolla.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
	Raision kaupunki osallistui Miljoona roskapussia -kampanjaan keväällä 2023. Kampanjan aikana Raision luonnosta kerättiin Ylen laskurin mukaan 1180 pussia roskia. Kampanjan aikana kaupunkilaiset saivat kirjastosta maksutta roskapusseja ja roskapihdit. Kerätyt roskat oli mahdollista tuoda kaupungitalon parkkipaikalla olevalle lavalle. Myös koululaiset osallistuivat kampanjaan keräämällä roskia koulujen ympäristöstä.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä
	Raision kaupungin ruokapalvelut osallistui Itämeripäivään 31.8.2023 tarjoamalla ruokaloissaan ja henkilöstöravintolassaan särkipihvejä.	Valmis	Kestävä Raisio - työryhmä

	Raisio osallistui syksyllä 2023 Liikkujan viikko -kampanjaan. Kampanjan aikana järjestettiin: Rastikierros kaupunkilaisille Info työsuhdepyöräedusta henkilöstölle ja alueen yrityksille sekä sähköpyörien kokeilua yhteistyössä Forsport Oy:n kanssa Viestintää uusiin liityntäpyöräpysäköintipaikkoihin liittyen ja somenostoja työmatkapyöräilijöistä Ohjevideo uusien pyörähuoltopisteiden käytöstä Menoa muksuille -tapahtumiin kannustettiin saapumaan kävellen tai pyöräillen.	Valmis	Kestävä Raisio -työryhmä
Vastuullinen kulutus			
44. Kaupunki edistää toimivia ja helposti saavutettavia kierrätysmahdollisuuksia.	Raision kirjaston aulassa on keräyspiste poistotekstiileille.	Valmis	Tilapalvelut
45. Kaupunki lisää tavaroiden ja muiden resurssien lainausmahdollisuuksia ja edistää jakamistaloutta tehostamalla olemassa olevien resurssien käyttöä.	Koulujen kalusteita, kuten pulpetteja, kunnostetaan mahdollisuuksien mukaan ja kierrätetään koulujen välillä yhteistä kalustevarastoa hyödyntäen.	Valmis	Toimialajohtajat
	Raision kirjasto ja liikuntapalvelut lainaavat monenlaisia välineitä liikunta- ja harrastusvälineistä energiamittareihin, roskapihteihin ja Nepsy-välineisiin.	Valmis	Toimialajohtajat

46. Ruokahankinnoissa kiinnitetään huomiota ruoan laatuun ja tuoreuteen.	Elintarvikehankintojen kilpailutuksessa on edellytetty useita ympäristöön vaikuttavia asioita, mm. vähäpäästöiset kuljetukset, optimaaliset pakkauskoot, eettisten periaatteiden huomioivan kalastuksen merkkien vaatiumusten täyttymistä kala- ja äyriäistuotteille ja toimittajan on noudatettava "Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet (Code of conduct)" mainittuja tai niitä sisällöltään vastaavia toimittajan vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita. Toimittajilta on edellytetty ilmastonmuutosta hillitseviä tuotteita (kasviproteiineja), sekä Rain Forest Alliance tuotteiden valikoimaa - tuotteet on valmistettu ympäristöystävällisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti. Toimittajan on oltava liittynyt energiatehokkuussopimukseen. Elintarvikehankinnoissa on laadittu laatuvaatimukset tuotteittain.	Valmis	Ruokapalvelut
	Elintarvikehankinnoissa pyritään valitsemaan lähellä tuotettuja raaka-aineita Rasion kaupungin keittiöihin niin paljon kuin mahdollista. Ateriatuotanto on keskitetty isoihin yksiköihin, joissa raaka-aineiden kierto on nopeaa. Käytössä ovat lihan ja lihajalosteiden sekä marjojen osalta ainoastaan suomalaista alkuperää olevat tuotteet. Keitoissa käytetään tuoreita kotimaisia juureksia, eikä siten ole käytetty energiaa juuresten pakastamiseen.	Valmis	Ruokapalvelut
47. Lisätään tietoa ruoan- ja ruokahävikin ympäristövaikutuksista.	Tavoitteena on viestiä asiakkaille lautashävikin määrä kiloina sekä euroina kouluissa ja sitä kautta vaikuttaa hävikin vähenemiseen. Astianpalautuksen yhteyteen voidaan laittaa vaaka josta yhteys ruokasalin InfoTV-ruudulle.	Ei aloitettu	Ruokapalvelut

Vuonna 2022 aloitettiin yhteistyö Suomen Punaisen Ristin kanssa. SPR:n Raisen osasto on jakanut koulujen ylijäämäruokaa toukokuusta 2022 alkaen. Ruokajakelua toteutetaan nyt seitsemässä koulussa. Toiminnalla voidaan vähentää biojätteen määrää.	Valmis	Ruokapalvelut
Raisiolaisille nuorille tehtiin keväällä 2022 kasvisruokaan ja ruokahävikkiin liittyvä kysely, - jolla kartoitettiin nuorten asenteita kouluruokaa kohtaan ja mielipiteitä siitä, mitä uusia kasvisruokia he mieluiten näkisivät koulun ruokalistalla. Kyselyyn saatiin 143 vastausta ja tiedot raportoitiin ruokapalveluille.	Valmis	Ruokapalvelut
Kaupunki toteutti ruokahävikkiin ja kasvisruokaan liittyvän kampanjan, joka sisälsi visuaalista viestintää yläkoulussa, lukiossa ja kaupungin työpaikkaruokaloilla ja somessa.	Valmis	Ruokapalvelut
Ruokapalvelut on mukana Wasteless Food Services in Finland -hankkeessa, jossatavoitteena on löytää hyviä ratkaisuja ja käytänteitä, joilla ruokahävikin määrää voidaan laskea. Hankkeen toteutusaika on 1.12.2021- 30.11.2023. Konkreettisina toimenpiteinä on keskitytty eri hävikkilajien mittauksiin ja sitä kautta saadun tiedon hyödyntämiseen ruokapalvelujen tuotannon ennakoinnissa ja suunnittelussa. Hankkeessa keskityttiin tarjoiluhävikkiin ja tarkasteltaviksi kohteiksi Raisiosta valikoituivat Vaisaaren koulu, Kaanaan koulu, Kaanaan päiväkot, sekä Raisen lukio. Hankkeen aikana ja sen päätyttyä tarjoiluhävikin määrän seuraamista laajennettiin koskemaan kaikkia kouluja sekä useita varhaiskasvatuksen kohteita, tavoitteena optimoida valmistettavan ruoan määrä ja sitä kautta vaikuttaa talouteen. Toimintatapa jatkuu edelleen, vaikka hanke on päättynyt.	Valmis	Ruokapalvelut

Luonnon monimuotoisuus ja sopeutuminen

48. Kaupungin metsien, vesiluonnon ja viheralueiden hoidossa huomioidaan luonnon virkistysarvon lisäksi luonnon monimuotoisuuden säilyminen ja lisääminen sekä hiilensidonta iältään eri ikäisillä metsillä, lahokuilla ja monipuolisella lajistolla.

Raisionjoen ennallistamishankkeessa luonnonmukaistettiin kolme vanhaa säännöstelypatoa, purettiin Myllypato ja rakennettiin uusi pohjapato Ruskon ja Raision rajalle. Luonnonmukaista koskialuetta muodostui hankkeen myötä kilometrin verran.

Valmis

Kunnallistekniset palvelut

52. Asukkaille annetaan vaikutusmahdollisuuksia ympäristön viihtyisyyden kehittämisessä.

Raision kaupungin ensimmäinen asukasbudjetti toteutettiin 2023. Asukasbudjetin kautta asukkaat saivat ideoida ja äänestää, miten asukasbudjettiin määritellyt 50 000€ käytetään. Asukkaat saivat antaa ideoita rahan käyttämiseksi omalla asuinalueellaan tai muualla kaupungissa seuraavien teemojen puitteissa:
Asuinalueiden kehittäminen ja eriarvoisuuden vähentäminen
Kestävyys ja ekologisuus Hyvinvointi, aktiivisuus ja osallisuus
Raision kaupunki 50v -juhlavuosi Toteutukseen äänestetyt ideat löytyvät näiltä sivustoilta. Ideat toteutetaan vuoden 2023 ja 2024 aikana.

Valmis

Toimialajohtajat